

Ak.11

Kielikeskus uutisia

LANGUAGE CENTRE NEWS

N:o 4/1978

S I S Ä L T Ö

RAPORTEJA

	Sivu
Rolf Ehnert: Bericht von der Jahrestagung Deutsch als Fremdsprache 1978	3
Ritva Korhonen: Sammankomst kring examensreformen	6
Lyhennelmä Korkeakoulujen kielikeskuksen toimintakertomuksesta vuodelta 1977	9
Korkeakoulujen kielikeskusten kehityksestä vuonna 1977	11
Marjatta Ylönen: Pohjoismaisten kielten prosodiasymposiumi Lundissa	12
Gerry Strei: Reviving the Language Lab: Some Ideas about Lab Materials	14

TIEDOTUKSIA

Englannin luetun ymmärtämisen materiaalien jako moduleiksi	17
Korkeakoulujen kielikeskuksen koulutuspäivät 31.8.-1.9.1978 (Alustava ohjelma)	18
Venäjää yhteiskuntatieteilijöille	20
Kielikeskus uutisten numerointi	21

KIELIKESKUKSEEN SAAPUNUTTA KIRJALLISUUTTA 21

Publications received by the Language Centre

VIRKALÄHETYS JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSTA

Osoite / Address:

Korkeakoulujen kielikeskus / Language Centre
Jyväskylän yliopisto / University of Jyväskylä
SF-40100 JYVÄSKYLÄ 10
FINLAND

JYVÄSKYLÄN
YLIOPISTO

10. 07. 78

KIRJASTO

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

R A P O R T T E J A

Rolf Ehnert
Universität Bielefeld

BERICHT VON DER JAHRESTAGUNG DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE 1978

Es ist bedauerlich, dass in diesem Jahr kein Vertreter aus Finnland an der Jahrestagung teilgenommen hat. Es war die fünfte, das Jubiläum fand im Wissenschaftszentrum des Deutschen Akademischen Austauschdienstes in Bonn-Bad Godesberg statt.

Diese fünf Jahre haben viel bewirkt. Sicherlich haben nicht alle der zahlreichen Vorträge und Arbeitsgruppen jeden Teilnehmer restlos befriedigt. Aber darüber sind sich alle einig, dass es den Jahrestagungen und der Wirkung des Arbeitskreises zu verdanken ist, dass sich das Fach "Deutsch als Fremdsprache" recht eigentlich konstituieren konnte, und zwar sowohl wissenschaftlich wie, vor allem, politisch. Die Geschäftsführung des Arbeitskreises erreicht im Verein mit dem Deutschen Akademischen Austauschdienst bei Ministerien und Institutionen manches, was einzelnen Lehrgebieten nicht möglich wäre.

So versuchte denn auch einer der Hauptvorträge von Harald Weinrich (Bielefeld) unter dem Thema "Deutsch als Fremdsprache im akademischen Bereich" eine Definition des Faches schlechthin. Fachliche und politische Implikationen von Lehrveranstaltungen im studienbegleitenden Bereich und bei Studiengängen des Deutschen als Fremdsprache wurden in mehreren Veranstaltungen diskutiert. Dabei zeigte sich zweierlei:

1. Das Fach hat sich als multidisziplinäre Disziplin vor allem unter der Schirmherrschaft der Sprachlernforschung etabliert. Aus mehreren Gründen ist die Stunde diesem

Vastaava toimittaja / Managing Editor: Liisa Lautamatti
Toimituskunta / Editorial Staff: Eila Pakkanen
Liisa Ruuska
Timo Sikanen
Helena Valtanen
Marjatta Ylönen

Puh. / Tel. 941-291726 Lautamatti
291720 Lampinen, Pakkanen
291721 Sikanen
291722 Ruuska, Ylönen
291723 May, Valtanen

immerhin mehr als achtzigjährigen Fach günstig. Das ist vor allem an den immer zahlreicher werdenden (Teil)-Studiengänger für Deutsch als Fremdsprache an den Hochschulen ablesbar:

- Vor allem an den Pädagogischen Hochschulen der Bundesrepublik (Berlin, Bremen, Essen, Germersheim, Landau, Kiel, Oldenburg, Neuss) werden Lehrer für ausländische Kinder ausgebildet;
- an den Universitäten (Bielefeld, Hamburg, Heidelberg, Mainz, Trier) sind oder werden Magisterstudiengänge für deutsche und ausländische Fachleute für Deutsch als Fremdsprache eingerichtet.

Über alle Lehrgebiete in der Bundesrepublik gibt die "Dokumentation Deutsch als Fremdsprache" Auskunft.

2. Das Fach sieht seine Chancen ganz entschieden in der Zusammenarbeit mit der Auslandsgermanistik. Kann es sich nicht durchsetzen im Bewusstsein der Germanisten im nicht-deutschen Sprachraum, so ist es wohl zum Scheitern verurteilt. Die Multidisziplinarität - von echter Interdisziplinarität wagt man kaum zu sprechen - zeigt sich ganz besonders in den Bereichen einer eher skeptisch beurteilten kontrastiven Linguistik¹⁾, einer "deutschen Literatur als fremder Literatur" (Weinrich) und einer dringend zu fordernden kontrastiven Landeskunde. Damit ist ein wichtiger Trend des Faches für die kommenden Jahre genannt. Weitere sind sicherlich die Neubesinnung auf die psycholinguistischen Bedingungen der Erwachsenenbildung (so das zweite bedeutende Referat von Kühlwein/Trier, dem Präsidenten der Gesellschaft für Angewandte Linguistik) und die Kommunikationsforschung. War diese auf der Tagung mit reichlich anwendungsabgewandten Beiträgen vertreten, so wurde ein Überdenken der lange bezweifelten Bedeutung der Phonetik und der Literaturwissenschaft für den Fremdsprachenunterricht recht konkret betrieben.

1) Die wenigstens ansatzweise kontrastive Grammatik von Lindgren/Louhivaara/Weber ist hierzulande noch kaum bekanntgeworden. Im Mannheimer Institut für Deutsche Sprache wird u.a. auch eine kontrastive finnisch-deutsche Grammatik vorbereitet.

Die beiden Schwerpunktthemen Zubringerwissenschaften und studienbegleitende Veranstaltungen der diesjährigen Jahrestagung werden 1979 in Regensburg ineins gesehen werden in dem übergreifenden Thema eines Rahmencurriculums Deutsch als Fremdsprache, das die Sprachlernforschung, die "Gastarbeiterlinguistik", die Rolle der Landeskunde und der Literatur sowie die Fachsprachenvermittlung und vieles andere wird einbeziehen müssen.

Das Sprachproblem von Gastarbeitern ist mittlerweile ein europäisches, die Nullsprachigkeit finnischer Kinder in Schweden ist ja ein dringendes Problem auch finnischer Schulpolitik. Alle anderen Aspekte betreffen die Germanistik und Fremdsprachendidaktik/Sprachlernforschung in Finnland so direkt wie in anderen Ländern.

Die Jahrestagung wird, wie die früheren, dokumentiert in den "Materialien Deutsch als Fremdsprache".

Genannte Literatur:

Lindgren/Louhivaara/Weber: Nykysaksan rakenne, Helsinki 1972.

Dokumentation Deutsch als Fremdsprache an den Hochschulen und Studienkollegs der Bundesrepublik Deutschland einschliesslich Berlin (West) 1978.

Deutscher Akademischer Austauschdienst, Bonn 1978.

Materialien Deutsch als Fremdsprache. Herausgegeben vom Arbeitskreis Deutsch als Fremdsprache beim Deutschen Akademischen Austauschdienst, zu beziehen über die Universität Regensburg.

Heft 9: "Kontrastivität - Fehleranalyse - Unterrichtspraxis Deutsch als Fremdsprache" - Beiträge und Materialien der Jahrestagung in Bremen 1976.

Heft 11: Didaktische und methodische Beiträge Deutsch als Fremdsprache - Beiträge der Jahrestagung Mainz 1977.

Ritva Korhonen
Jyväskylän yliopisto

SAMMANKOMST KRING EXAMENSREFORMEN

Den 13-14 april samlades i Jyväskylä representanter för fem institutioner för nordiska språk till ett möte kring examensreformen i nordisk filologi/svenska. Helsingfors representerades av Helena Solstrand (A-linjen) och Ingegerd Nyström (B-linjen), Åbo Akademi av Marketta Sundman, Tammerfors av Antti Pitkänen, Joensuu av Onerva Mälkönen och Jyväskylä av bl. a. Anne Marie Wieselgren (ordförande), Matti Rahkonen (inledare) och Ritva Korhonen (sekreterare).

Första dagen inleddes med fakultetsplanerare Ossi Päärniläs redogörelse för nuläget på reformfronten. Han betonade bl. a. att planeringen ska utgå från praktiska behov - den förestående nya författningen ska inte vara enda motivet. Han varnade också för överbetoning av yrkesinriktning:

- Studierna ska inte bli mera yrkesinriktade på bekostnad av vetenskaplighet, utan den vetenskapliga forskningen inriktas på att gagna de olika yrkena.
  - Hela utbildningsapparaturen behöver inte vara inriktad på vissa yrken, utan yrkesinriktning ges på olika specialkurser.
  - Studenterna ska inte väljas direkt in på ett visst utbildningsprogram med en fastslagen ämneskombination, utan gallring sker i ett tilltänkt huvudämne.
- En typisk fil. kand. -examen (t. ex. svenska-tyska-litteratur) enligt det nuvarande systemet omräknad i studieveckor tar enligt Päärnilä 195,5 sv, utan några som helst pedagogiska studier. Studierna måste alltså kunna effektivieras genom ökat samarbete mellan olika institutioner och genom projektarbete på det fördjupande stadiet.

Första dagens andra föredragshållare Hannu Kojo, lektor i didaktik, kom med färskta uppgifter om planeringen på lärarutbildningssidan i Jyväskylä. Han presenterade ett

detaljerat schema över de pedagogiska studier som ska ingå i ämneslärarutbildningen. Innehållet i hans föredrag kan sammanfattas under följande punkter:

- Ämneslärarnas pedagogiska studier (sammanlagt 40 sv) kopplas in under andra läsåret, den egentliga lärarpraktiken först under fjärde läsåret.
- Undervisning i didaktik och pedagogik ska inte meddelas i paket, utan spridas jämnt över de olika terminerna. Lärarpraktisering sker dock under bestämda perioder, eftersom övningsskolan inte kan ha hand om praktikanter från olika "årskurser" samtidigt.
- Lärarpraktiken bedöms först i det avslutande skedet under sjätte läsåret.
- För undervisning i ämnesdidaktik svarar både pedagogiska fakulteten och ämnesinstitutionerna. På orter där lärarutbildningsanstalt och övningsskolor är införlivade i samma fysiska korpus som universitetet torde koordineringen av scheman gå smärtfritt, så att institutionerna kan reservera vissa tider i veckan för pedagogiska studier för årskurs II, III osv. Problem uppstår vid sådana universitet där pedagogiska fakulteten och lärarutbildningen inte är förlagda till samma ort.

På eftermiddagen första dagen och hela andra dagen hade seminariedeltagarna tillfälle att syna varandras planer i sömmarna. På det hela taget tycktes kurserna stämma väl överens med varandra vid de olika universiteten. På grund av olika totalantal studieveckor (40-45) för ämnesstudierna kunde vissa moment betonas olika mycket, som t.ex. att HU och ÅA har dubbelt så mycket litteratur som Jyväskylä och att Joensuu inte har några fornspråk. Vid ÅA kan mera tid ägnas åt realia på bekostnad av färdighetsundervisning, då studenterna oftast är tvåspråkiga eller har svenska som modersmål även på B-linjen.

Alla var eniga om att momentet språkpraktik måste finnas på alla språks program och att man inte får pruta på språkfärdigheten ens när det gäller biämnesstudier.

I fråga om inriktningalternativ föreslog Helsingors 1. lärarutbildning och 2. "muu kielenkäyttäjä" (ev. ett

slags nordiska ombud) för B-linjen; A-linjen skulle få 1. modersmålslärare och 2. "kommunikationsspecialist". En intressant fråga kom fram i fråga om A-linjens planer. Behovet av modersmålslärare i svenska räknas vara 10 per år, men långt flera tas in årligen. Inga undersökningar har gjorts om var överskottet hamnar, man har bara på känn att många blir akademiska lärare. Skulle inte högskolelärarutbildningen då kunna vara ett nytt inriktningsalternativ på A-linjen i Helsingfors och vid Åbo Akademi? Behov av en sådan utbildning finns, konstaterades enhälligt.

I seminariets sista presentation redogjorde Marketta Sundman för ett säreget problem vid Åbo Akademi. B-linjestudenterna där löper risken att bli helt utan möjligheter till pedagogisk utbildning. Åbo Akademi har bara en svenskspråkig pedagogisk fakultet och Turun yliopisto vägrar ta emot "utomstående" till pedagogisk utbildning sedan den nya studieordningen trätt i kraft. Seminariedeltagarna var eniga om att B-linjen vid ÅA inte får stupa på osmidighet från beslutsfattarnas sida. (Ett samarbetsavtal mellan ÅA och TY finns!) Många vägande skäl talar för bevarandet av B-linjen vid ÅA:

- Lärar- och elevkapacitet finns.
- Studenterna är bäst motiverade i landet.
- Institutionen har långvarig erfarenhet av B-linjeundervisningen.
- Institutionen erbjuder en rent svenskspråkig miljö.

Sammanfattningsvis kan sägas att en enhetlig planering försvåras av terminologiska olikheter och olika indelningsgrunder samt av olika utformningar av "opintojaksolomakkeet". Trots allt blev det allmänna intrycket av seminariet att alla var inne på samma linjer. Livliga önskemål framfördes om att de institutioner som nu inte var representerade, skulle låta höra av sig. De skulle kunna skicka en sammanfattning av kurserna på ämnesstudiestadiet samt konkreta förslag om hur de fördjupande studierna borde utformas. Framför allt skulle de ovannämnda seminariedeltagarna vara tacksamma för information från alla svenskinstitutioner i landet.

LYHENNELMÄ KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN TOIMINTAKERTOMUKSESTA VUODELTA 1977

Kertomusvuonna Korkeakoulujen kielikeskus jatkoi toimintaansa pääasiassa entisiä toimintalinjoja noudattaen entisessä laajuudessa, sillä lisäresursseja ei vuodeksi saatu. Sisällöllisesti erityisesti tutkimus- ja suunnittelutoimintaa pyrittiin suuntaamaan siten, että se kehittäisi valmiutta osallistua uudenlaisten kurssien ja opetusjärjestelyjen laatumiseen. Yksi tällainen tutkimuskohde oli tilanne, jossa lähdetään kielenhallinnan nollatasolta pyrkien kielen yhden osataidon, tekstin ymmärtämisen, opiskeluun tarvittavan tason saavuttamiseen. Toinen uusi tutkimuskohde oli suullisen kielitaidon opetuksen tutkimus, jossa mm. selvitettiin erilaisia tavoitteiden kuvausmahdollisuuksia, esim. unit/credit systeemin soveltamismahdollisuuksia. Projekti palvelee erityisesti uusien tutkintovaatimusten mukaisen vieraan kielen suullisen kielitaidon opetuksen järjestelyä. Kieliopintojen suunnitteluun kielikeskus osallistui lisäksi pitämällä yhteyksiä suunnittelijoihin, osallistumalla eri elinten kokouksiin ja tuottamalla kolme suunnitteluun liittyvää muistiota.

Muista toimintalinjoista testien tuottaminen ja oppimateriaalien tuotanto olivat lähes täysin aikaisempina vuosina aloitettujen hankkeiden jatkoa, kuten kokeiltujen oppimateriaalien saattamista valmiiksi julkaisua varten, tai vanhojen materiaalien uusimista. Tällaisia loppuunsaatettuja projekteja olivat englannin luetun ymmärtämismateriaalien valmistaminen humanistisille, lääketieteen ja sovelletun luonnontieteen aloille sekä englannin tukiovetusmateriaali kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisille aloille. Kielikokeiden tuotantoa jatkettiin osittain Jyväskylän yliopiston myöntämän apurahan turvin tuottamalla uusia kielikokeita humanistiselle alalle.

Tekniikan saksan oppimateriaaliprojekti jatkoi edellisenä vuonna aloittamaansa saksan luetun ymmärtämisen materiaalin laatimista ja kokeilua.

Uutena opetuksen ja oppimateriaalin kehittämissuunnitelmana aloitettiin aivan vuoden lopulla ruotsin kielen projekti, jonka tarkoituksena on tuottaa opetuskokeilumateriaalia uusiin tutkintoasetuksiin tavoitteeksi otetun valtion virkamieltä vaadittavan kielitaidon opetukseen.

Valmisteilla olevia oppimateriaaleja kokeiltiin eri yliopistoissa siten, että kaikissa yliopistoissa sekä Joensuun ja Kuopion korkeakouluissa, teknillisessä korkeakoulussa ja Lappeenrannan teknillisessä korkeakoulussa oli vuoden aikana vähintään yksi ryhmä, jossa jotakin materiaalia kokeiltiin.

Tiedotustoiminnassa keskeisin kanava oli edelleen Kielikeskusuutiset, joita julkaistiin viisi numeroa ja jota jaettiin eri laitoksille koti- ja ulkomailla ja kielenopetuksen parissa työskenteleville. Oppimateriaalisarjassa ilmestyi neljä uutta oppimateriaalia, joista yksi oli kokeiluversio. Julkaisusarjassa ilmestyi kaksi julkaisua, raportti ranskan kielen valintakokeista ja bibliografia venäläisestä kielenopetusta käsittelevästä kirjallisuudesta.

Palvelutoiminta lisääntyi edellisestä vuodesta jonkin verran, oppimateriaaleja jaettiin n. 8000 nidettä (v. 1976 6600) ja kielikokeita ja muita testejä n. 5800. Äänitteiden kopiopalvelusta jouduttiin luopumaan opetusministeriön päätettyä jäädyttää palvelua hoitavan henkilön palkkaukseen tarkoitetut varat. Kielikeskuksen äänitteitä jakaa nykyisin Valtion AV-keskus, ja niihin liittyviä kirjallisia materiaaleja kielikeskus.

Henkilöstökoulutuksessa kielikeskus järjesti elokuun lopulla suullisen kielitaidon mittaamisen ongelmia käsittelevän kurssin, jolle saapui yli viisikymmentä osanottajaa.

T.S.

Johtokunnan hyväksymä toimintakertomus lähetetään lyhennettömänä kaikille kielikeskuksille ja kieli-instituuteille.

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUSTEN KEHITYKSESTÄ VUONNA 1977

Vuoden 1977 aikana perustettiin maamme korkeakouluihin kaksi uutta kielikeskusta, Helsingin yliopiston ja Jyväskylän yliopiston kielikeskukset. Molemmassa toimii o.t.o. johtajana yliopiston muun viran haltija. Kielikeskukset huolehtivat tiedekuntien aikaisemmin järjestämästä kielitaidon opetuksesta tuntiovetusmäärärahojen varassa. Opetusvirkoja ei kummasakaan laitoksessa ole. Helsingin yliopiston kielikeskuksen tehtäviin kuuluu lisäksi toimia myös muiden Helsingin seudun korkeakoulujen kielitaidon opetuksen kehittämiseksi.

Kyseisenä vuonna olivat edellisten lisäksi edelleen vaillopetusvirkoja myöskin Joensuun korkeakoulu, Kuopion korkeakoulu, Åbo Akademi, Eläinlääketieteellinen korkeakoulu, sekä Svenska social- och kommunalhögskolan. Vuoden aikana perustettiin eri korkeakoulujen kielikeskuksiin seuraavat virat: Lappeenrannan teknilliseen korkeakouluun lehtoraatti (saksa), Oulun yliopistoon lehtoraatti (suomi), Helsingin yliopistoon ja Tampereen yliopistoon amanuenssin virka.

Kieliopintojen suunnittelussa vuosi 1977 oli eräänlainen väli vuosi, jolloin odotettiin tietoa tutkintoasetusten vahvistamisesta tai hylkäämisestä. Kielikeskuksissa samoin kuin Korkeakoulujen kielikeskuksessa tämä vaikeutti suunnittelua. Yleensä varauduttiin kuitenkin siihen, että aikaisempien asetusten ja asetusalustusten mukaiset taitovaatimukset astuisivat voimaan toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraan kielen suullisessa kielitaidossa. Helsingin yliopisto päätti aloittaa vieraan kielen suullisen kielitaidon opetuskokeilun oikeus- ja lääketieteellisillä aloilla, Jyväskylän yliopisto vastaavasti yhteiskuntatieteellisillä aloilla. Myös toisen kotimaisen kielen opetuskokeiluun valmistauduttiin näissä yliopistoissa jo mainituilla aloilla.

Tutkintosääntöjen laatimiseen liittyvä kieliopintojen suunnittelu hidastui myöskin tiedekunnissa asetusten antamisen lykkäytyessä. Vaikeuksia aiheutti toisaalta tavoitteiden konkretisoiminen siten, että ne ohjasivat kielikeskusten toimintaa ja toisaalta yleisopintojen mitoittamiseen liittyvät ongelmat. Kieliopintoihin tarvittavia opintoviikkojen määriä jouduttiinkin useissa korkeakouluissa arvioimaan uudelleen.

L.L.

Marjatta Ylönen
Korkeakoulujen kielikeskus

POHJOISMAISTEN KIELTEN PROSODIASYMPOSIUMI LUNDISSA

Lundin yliopiston lingvistiikan laitos järjesti pohjoismaisten kielten prosodiasymposiumin 14.-16 kesäkuuta 1978. Symposiumi oli varsin laaja niin esitelmien aihepiireiltä kuin osanottajamäärältään, vaikka kysymyksessä oli ensimmäinen prosodian merkeissä kokoontuminen. Esitelmät käsittelivät skandinaavisten kielten lisäksi myös englannin ja suomen kielen ilmiöitä. Osanottajia oli saapunut Ruotsista, Norjasta, Tanskasta, Islannista, Suomesta, Englannista, Australiasista ja Yhdysvalloista.

Symposiumin kokoonkutsujan Eva Gårdingin tervehdyksen jälkeen johdatteli Bertil Malmberg osanottajat prosodian ongelmien pariin. Teema oli jaettu neljään alaotsikkoon: tekstin ja lauseen prosodia, joka jakaantui junktuureihin ja lauseintonaatioon, sanan prosodia, jossa käsiteltiin erikseen kvantiteettia ja aksenttia, prosodiset järjestelmät sekä interferenssi. Esitelmät kattoivat prosodian tutkimuksen yksittäisten murteiden ilmiöistä eri kielten kontrastiiviseen tarkasteluun.

Ruotsin kielen prosodiasta esitelmöivät mm. Staffan Zetterlund, Per Linell, Stig Eliasson, Alvar Goës, Claes-Christian Elert ja Eva Gårding. Zetterlund käsitteli perussävelen ja keston suhdetta puhutussa ruotsissa ja esitteli samalla Upsalassa kehitettyä menetelmää, jolla voidaan synteettisesti säädellä esim. frekvenssejä, kvantiteettia ja intensiteettia. Linell ja Eliasson tarkastelivat painoa ja kvantiteettia. Goës esitelmöi sanapainon ja sana-aksentin ennustettavuudesta. Elert eritteli ruotsin kielen prosodian tuottamis- ja perseptomallia. Eva Gårding esitteli yhdessä Gösta Bruçen kanssa ruotsin murteiden typologiatutkimuksen menetelmiä ja tuloksia. Diskurssianalyysia käsitteli mm. Peter Cassirerin esitelmä Göteborgissa käynnissä olevasta projektista, jossa analysoidaan tv:ssä käytyä vaaliväittelyä.

Hyvin mielenkiintoista soveltavaa tutkimusprojektia esitteli Robert Bannert: Lundissa tutkitaan kontrastiivisesti ruotsia ja 14 vierasta kieltä aina suomesta persiaan ja pyritään etsimään kullekin kielelle tyypilliset ääntämisvaikeudet, jotka opiskelija kohtaa ruotsia opetellessaan. Projektin yhtenä tavoitteena on tuottaa materiaalia ja ohjeita opettajille, jotka joutuvat opettamaan ruotsia maahanmuuttajille, joiden äidinkieltä he eivät ehkä lainkaan tunne.

Lundin ja Lontoon yhteisprojektia puhutusta englannista esittelivät Bengt Oreström, joka käsitteli vuoron vaihtamista keskustelussa, ja Anna-Brita Stenström, joka käsitteli kysymysten ja vastausten intonaatiomalleja. Robert Phillipson selvitteli tanskalaisten puhuman englannin intonaatiota. Thea Hackman vertaili englannin ja suomen rytmiä. Suomen kieltä sivusi esitelmässään myös Ilse Lehiste, joka luennoi Itämeren ympäröivien kielten prosodisista järjestelmistä. Hän löysi yhteisiä kehityspiirteitä muista kielistä paitsi suomesta, jonka hän totesi olevan suhteellisen immuunin ympäröivien kielten vaikutukselle.

Suomalaisista osanottajista luennoi Ebba Selenius erittäin mukaansa tempaavasti suomenruotsin kaksiaksenttijärjestelmän kehittymisestä. Antti Iivonen etsi vastausta kysymykseen, onko suomen kielessä kysyvää intonaatiota. Jaakko Lehtonen esitelmöi äänen korkeuden kommunikatiivisista ja sosiaalisista normeista ja Aino Sallinen-Kuparinen tarkasteli suomalaisten koululaisten lingvistisiä ja paralingvistisiä koodeja.

Kaikki esitelmät tullaan julkaisemaan ensi syksynä omalla numeronaan Lundin yliopiston sarjassa Travaux de l'Institut de linguistique de Lund.

Symposiumissa kiinnitti erityisesti huomiota vilkas yliopistojen välinen yhteistyö ja isäntäyliopiston vireä tutkijakoulutus. - Kaiken kaikkiaan kolmen päivän aikana kuullut esitelmät herättivät runsaasti kysymyksiä ja synnyttivät vilkkaan keskustelun, joka jatkui luentosalin ulkopuolellakin kesäisen kauniin Lundin kujilla, kun eri maista saapuneet tutkijat vaihtoivat näkemyksiään pohjoismaisten kielten prosodian samankaltaisuuksista ja erilaisuuksista.

Gerry Strei
Concordia University

Reviving the Language Lab: SOME IDEAS ABOUT LAB MATERIALS¹⁾

In language learning situations where audio-lingual drills of the stimulus-response pattern practice type no longer serve the needs of our ESL students, what can we use instead? This question is of vital importance if we are to "revive" the language laboratory. Here are some practical ideas about preparing lab materials which may serve as alternatives or supplements to traditional lab drills.

Dictation Tapes

Although dictation has been around for a long time, its usefulness in a laboratory setting is sometimes overlooked. The language content for dictation tapes can range from the simple dictation of numbers and alphabet letters to dialogs containing complex sentence structures. Unless used for testing purposes or limited to a single playback source, tapes of this type should be made available on individual play-back machines which allow students to pace themselves and to go over material as many times as necessary.

"Cloze" Tapes

The cloze procedure, wherein every fifth to tenth word in a text is deleted, can easily be used with an audio format. For example, a brief conversation between two persons is constructed with certain words masked with white noise or distorted in some fashion so as to make them imperceptible. The student listens to the entire conversation twice, the second time writing down or speaking (recording) the missing words. Finally, students check their answers by listening to the conversation in its unmasked form. In order to achieve a more "real life" effect, a conversation

-----
1) Published in TESL COMMUNIQUE 1977, 1,4

can be recorded on a noisy street corner. Then a student lab script is prepared with blanks for imperceptible words and phrases. Students can check their answers as above and correct items and supply missing ones by listening to the final version as a dictation.

Picture Elicited Speech

Students are asked to pretend they are talking to someone who can't see them (a blind person, someone at the other end of the telephone). They are asked to describe, react to, or answer particular questions about a picture they have been given. Pictures can be carefully chosen to elicit specific vocabulary or sentence structures (Ex. "In my picture *there is / there are...* It *is sitting...* It *is eating...*"). Both the choice of the picture and the instructions or questions the students are given can help to control the responses to some extent, allowing for some type of comparison or correction during playback. For example, after the student has recorded his description, reaction, or answers, he can be given a list of vocabulary items and sentences which would probably be used in relation to his picture.

Instruction and Direction Giving

Students are told to prepare a tape of instructions which could be used to guide someone in their absence. Any process or instructions - "How to Build a Campfire" or "How to Get from School to My House" - can be used. As a guide, and to elicit specific vocabulary and structures, a very skeletal outline on paper can be given students before they begin to record. For some titles, model tapes can be prepared for students to listen to and compare with their own. To test for communicative content, student tapes can be played back in class to see if the instructions or directions can be understood in a real life situation - to see if others can perform the task or follow the directions (Ex. "How to Tie a Shoe").

Word Associations

Taped exercises, sometimes in the form of games, can be made to help students develop and maintain vocabulary through word association bonds. Some excellent ideas for exercises of this type appear in a recent article by Wilga Rivers and Mary Temperley (English Teaching Forum 15, 1). Although most of their examples are of written tasks for use in the classroom, many can be made into taped exercises requiring either oral or written responses. Here are some samples: "Write down (say) as many words as you can think of which have a natural association with *tree*:

(Sample responses) grass, lawn, garden, flower...

Write down (say) all the words you know which have a similar meaning to *house*:

home, apartment/flat, cottage, villa...

Make as many words as you can from the letters in the sentence given. No letter may be used more times than it appears in the sentence: *That's a tree.*

that, a, tree, hat, tar, rat, tat, three, area..."

Newscasts and Lectures

Real life language material is available all around us in a variety of discourse formats which can be recorded on audio or video tape and used in a variety of ways. For advanced ESL groups at Concordia, newscasts and university lectures have been video-taped for comprehension exercises. Several different exercise formats can be used with such tapes - audio or written comprehension questions requiring oral or written responses, cloze exercises (oral or written responses), and dictations.

These are only a few ideas for preparation of language laboratory materials which can be used to replace repetitive, mechanical, audio lingual-type drills. However, it is important to bear in mind that it is not only intelligent, carefully prepared courseware which makes a lab program work, but also the coordination of these language materials (on the part of the language departments concerned) to fit the particular objectives of a given course. According to one educator, Arthur Gionet, (NAALD Journal 9,2), "... the

use of the language laboratory can never fully reach its potential without the active involvement of the whole faculty in cooperation with the laboratory director and his associates".

T I E D O T U K S I A

ENGLANNIN LUETUN YMMÄRTÄMISEN MATERIAALIEN JAKO MODULEIKSI

Korkeakoulujen kielikeskus on päättänyt kokeilla syksyllä uusintapainoksina ilmestyvien humanistisille (10/1977), kasvatustieteellisille (2/1973) sekä lääketieteellisille (11/1977) aloille tarkoitettujen englannin luetunymmärtämismateriaalien teksti- ja rakenneosien jakamista kolmeksi erilliseksi moduuliksi, joista kaksi ensimmäistä (Section I & II) käsittävät 10 tekstikappaletta rakenneharjoituksineen ja kolmas (Section III) 8 tekstiä rakenneharjoituksineen. Uudistuksella pyritään siihen, ettei opiskelijan tarvitse hankkia (eikä maksaa) koko teksti- ja rakenneosaa, vaan ainoastaan se moduli, jota hän kurssin kussakin vaiheessa tarvitsee: esim. Jyväskylän yliopistossa n. 1/3 kursseille osallistuvista opiskelijoista läpäisee luetunymmärtämiskokeen 10 opetuskerran jälkeen ja tulee siten tarvitsemaan ainoastaan ensimmäisen modulin. Materiaalipaketteihin kuuluvat affiksi- ja sanasto-osat säilyvät entisessä muodossaan.

Kokeilun yhteydessä suoritetaan kysely, jossa luetunymmärtämiskurssien opettajat voivat lausua mielipiteensä tekstien modulijaon käyttökelpoisuudesta ja toimivuudesta.

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN KOULUTUSPÄIVÄT
31.8 - 1.9.1978

Alustava ohjelma:

Torstai: Suullisen kielitaidon opetuksen sisällöistä lähtökohtina
kielen funktiot ja aihepiirit
Brian Abbs

aamupäivä: luento Two approaches for defining performance objectives
luento Communicative syllabus design I - macro units
tähän liittyvää ryhmätyötä

iltapäivä: luento Communicative syllabus design II - micro units
tähän liittyvää ryhmätyötä
havaintoesitys: Multi-media materials (Challenges)
tähän liittyvä lyhyt plenum
yleiskeskustelu aiheesta metodologisia näkökohtia

Perjantai: Suullisen kielitaidon opetuksen menetelmistä
Colin Black

aamupäivä: luento Role playing in advanced language teaching
Videofilmi ja keskustelu
ryhmätyötä kieliryhmittäin

iltapäivä: luento Therapy models in small-group teaching
Videofilmi ja keskustelu
Jaakko Lehtonen: Kielitaidon sujuvuuden mittaamisen
ongelmista

ILMOITTAUTUMISLOMAKE

Korkeakoulujen kielikeskuksen koulutuspäiville
Jyväskylässä 31.8.-1.9.1978

Nimi: _____ Virka-asema: _____

Oppilaitos: _____

Kesäosoite: _____

_____ puh. _____

Merkitse rasti opettamasi kielen/kielten kohdalle:

englanti ruotsi suomi jokin muu,

ranska saksa venäjä mikä _____

HOTELLIHUONEVARAUS

En tarvitse

Ilmoitan myöhemmin

31.8.-1.9.1978 väliseksi yöksi Lisähuomautuksia _____

Vaihto- ehdot	MILTON Asema-aukio, puh. 11761	KENTON Kauppakatu 11 puh. 17161	JYVÄSHOVI Kauppakatu 35 puh. 213322
A	☐ 75,-	☐ 84,-	☐ 65,- ☐ 77,-
B	☐ 86,- ☐ 97,-	☐ 96,-	☐ 100,-
C	☐ 113,- ☐ 126,-	☐ 108,- ☐ 124,-	☐ 115,- ☐ 150,-

VAIHTOEHTO A: 1 hengen huone ilman mukavuuksia (huoneessa WC).

- " - B: 1 hengen huone suihku- tai kylpymahdollisuuksin.

- " - C: 2 hengen huone.

Huoneiden hintoihin (yksi vuorokausi) sisältyy myös kahviaami-
ainen.

Ilmoittautumiset pyydetään toimittamaan 10.8. mennessä osoitteel-
la Liisa Ruuska, Korkeakoulujen kielikeskus, Jyväskylän yliopisto,
40100 Jyväskylä 10.

Luennoista lähetetään englannin-, saksan- ja ruotsinkielistä etukäteismateriaalia, samoin pyritään käytettävä terminologia jakamaan etukäteen eri kielillä.

Osanottajia pyydetään varautumaan siihen, että myös koulutuspäivien toinen päivä on kokonainen päivä, koska ulkomaisien vierailijoiden läsnäolo on haluttu käyttää hyväksi mahdollisimman tarkoin. Toivotavasti parantuneet junayhteydet tekevät oleskelun toisen päivän iltaan saakka mahdolliseksi ainakin etelästä tuleville. Niille osanottajille, jotka sitä toivovat, varataan hotellihuone toiseksiin yöksi.

Koulutuspäivien ohjelmasta tiedottaminen on valitettavasti viivästynyt koska suunnittelu on jouduttu suorittamaan kirjeitse kahden vierailijan kanssa.

Koulutuspäivien ulkomaiset luennoitsijat:

Brian Abbs on äskettäin siirtynyt Longmanin palvelukseen tuottamaan englannin kielen oppikirjoja. Aikaisemmin hän on toiminut mm. Ealingin teknillisessä korkeakoulussa. Hän on julkaissut mm. oppikirjat Strategies ja Challenges.

Colin Blackin toimipaikka on Aachenissa sijaitseva Pädagogische Hochschule Rheinland. Aikaisemmin hän on opettanut mm. Turun yliopistossa. Hän on julkaissut lukuisia artikkeleita kielenopetuksesta.

Ilmoittautumisaikaa on jatkettu siten että se päättyy elokuun 10. päivänä.

VENÄJÄÄ YHTEISKUNTATIETEILIJÖILLE

Kielikeskusmateriaalia n:o 12/1977

Sirkka Laihiala-Kankainen · Maarit Hakkarainen

Vuonna 1976 aloitettiin Korkeakoulujen kielikeskuksessa venäjän kielen oppimateriaalin laatiminen yhteiskuntatieteiden opiskelijoita varten. Samanaikaisesti oppimateriaalin tuottamisen kanssa aloitettiin sen opetuskokeilu Jyväskylän ja Helsingin yliopistoissa lukuvuonna 1977-78. Valmistunut oppimateriaali julkaistaan uusittuna painoksena syksyllä 1978.

Kielenopetuksen päätavoitteena oppikurssissa on luetun ymmärtäminen, ts. sellainen venäjänkielisen tekstin ymmärtämistaito, että opiskelija pystyy kurssin suoritettuaan lukemaan venäjän kielellä tiedekuntansa aineiden helpohkoa tieteellistä tekstiä. Oppimateriaalin laadinnassa on otettu alusta lähtien huomioon kurssin yleistavoite siten, että sanaston valinnassa ja kieliopin opetuksessa on pyritty mahdollisimman suureen taloudellisuuteen. Jo alkeissanasto koostuu yhteiskuntatieteellisten alojen keskeisestä sanastosta, ja luetun ymmärtäminen on lähtökohtana myös kieliopillisia rakenteita harjoiteltaessa.

Oppikurssin pituus on 80 opetustuntia (neljä opintoviikkoa). Se ei edellytä aikaisempia opintoja venäjän kielessä. Kurssi sisältää seuraavat oppimateriaalit:

1. Oppikirja I (20 lukukappaletta)
2. Sanasto I
3. Oppikirja II (20 lukukappaletta)
4. Sanasto II
5. Opettajan opas

Kokeiluvaiheen ajan lukukautena 1978-79 oppimateriaalit ovat ilmaisia ja niitä voi tilata Korkeakoulujen kielikeskuksesta.

KIELIKESKUSUUTISTEN NUMEROINTI

Ilmenneiden epäselvyyksien vuoksi muistutetaan Kielikeskusuutisten käytännöstä, jonka mukaan osa leiden numeroista on jotakin teemaa käsitteleviä erikoisnumeroita ja maksullisia. Niitä ei siis lähetetä automaattisesti ilmaiseksi tavallisten numeroiden tapaan. Tähän mennessä ilmenneet erikoisnumerot ovat 4/1976 ja 1/1978. Niitä voi tilata Korkeakoulujen kielikeskuksesta, hinnat ovat 4/76 8 mk (AFinLAN jäsenet 4 mk) ja 1/78 10 mk (5 mk).

KIELIKESKUKSEEN SAAPUNUTTA KIRJALLISUUTTA

Publications received by the Language Centre

1. Allen, E.D. - R.M. Valette: Classroom techniques: foreign languages and English as a second language. Harcourt Brace Jovanovich, Inc. 1977. 2 p.
2. ASIA information. Spring 1978
3. Boudewijn, M.: The language of international trade in English. English for careers. Regents Publishing Company Inc. 1978
4. Chaplen, F.: Communication practice in spoken English. Teacher's Edition. Oxford University Press. 1975
5. CITO Memo 168. Teksbegrip frans, duits, engels: theorie en praktijk. Centraal Instituut Voor Toetsontwikkeling. Arnhem 1976
6. Coles, M. - Basil, L.: Access to English. Starting out. Part A & Workbook A. Oxford University Press 1975
7. Costinett, S.: The language of accounting in English. English for careers. Regents Publishing Company Inc. 1977
8. Cultural policy in Finland. Studies and documents on cultural policies. Unesco, Paris 1972
9. Dixon, R.J.: Practical guide to the teaching of English as a foreign language. Regents Publishing Company Inc. 1975
10. Dixon, R.J.: Practical guide to the teaching of English as a foreign language. Regents Publishing Company, Inc. 1975

11. Donovan, P.: Basic English for science. Oxford University Press, 1978
12. English for Secretaries. Oxford University Press, 1978
13. Finland. Facts and figures. Otava, Helsinki 1976
14. Grönroos, M.: Svenska i funktion. Nordica, Helsingfors 1974
15. Hall, E.J.: The language of the petroleum industry in English. English for careers. Regents Publishing Company Inc. 1976
16. Hall, E.J.: The language of tourism in English. English for careers. Regents Publishing Company Inc. 1976
17. Hall, E.J.: The language of civil engineering in English. English for careers. Regents Publishing Company Inc. 1977
18. Hall, E.J.: The language of electrical and electronic engineering in English. English for careers. Regents Publishing Company 1977
19. Hall, E.J.: The language of mechanical engineering in English. English for careers. Regents Publishing Company Inc. 1977
20. Hall, E.J.: The language of mining and metallurgy in English. English for careers. Regents Publishing Company Inc. 1978
21. Hartley, B. - P. Viney: Streamline. English. Oxford University Press 1978
22. den Hartog, H. - T.A. Maas-de Brouwer - D.M.M. Samson-Sluiter: Niveauvergelijking examens tekstbegrip, moderne vreemde talen vwo en havo. CITO memo 205. Centraal instituut voor Toetsontwikkeling, Arnhem 1977
23. Hornby, A.S.: Oxford Student's Dictionary of Current English. Oxford University Press 1978
24. Janda, J.W. - M. Sprissler: Fachsprachenlinguistik und fachsprachenvermittlung. Bielefelder Beiträge zur Sprachenforschung. Heft 9. Bielefeld 1977
25. Keegel, J.C.: The language of computer programming in English. English for careers. Regents Publishing Company Inc. 1976
26. Kostera, P.: Vastauksia kielistudio-opetuksen peruskysymyksiin. Käsikirjan 2. osa. Savonlinna 1978. 364 s.
27. Law and lawyers in Finland. The Union of Finnish Lawyers. Helsinki 1975. 16 s.
28. Labour protection and legislation. Social welfare and health services in Finland. Helsinki 1977. 32 s.
29. Laine, E.: Vieraan kielen opiskelumotivaatio Suomessa II. Suomen sovelletun kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) julkaisuja 21. Turku 1978

30. Liski, E. - S. Puntanen: A statistical analysis of the results of group conversation tests in spoken English. Department of mathematical sciences. University of Tampere. Report A 25. 1978
31. Lohman, W.J.B.: De cloze test als teksbegriptoets? CITO memo 162. Centraal instituut voor Toetsontwikkeling, Arnhem 1976
32. Neuvostoliittoinstituutin kirjaston katsausarja 2/1978. Helsinki 1978
33. Oppenheim, P.K.: The language of international finance in English: money and banking. English for careers. Regents Publishing Company Inc. 1976
34. RELC JOURNAL. A journal of language teaching and research in south-east Asia. Vol. 8, No 2. Publ. by the Sameo Regional Language Centre, Singapore. 1977
35. Sajavaara, K. (toim.): AFInLA vuosikirja 1977. Suomen sovelletun kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) julkaisuja 20. Helsinki 1977
36. Sprissler, M. - J.W. Janda (toim.): Fachsprachenlinguistik und fachsprachenvermittlung. Bielefelder Beiträge zur Sprachlehrforschung. Heft 9. Bielefeld 1977
37. Sprissler, M. (toim.): Lehrwerkanalyse französisch Maschineller Wortschatzvergleich dreier Schullehrbücher. Bielefelder Beiträge zur Sprachlehrforschung. Heft 11. Bielefeld 1977
38. Suomalais-neuvostoliittolainen tieteellisten kirjastojen välistä yhteistyötä ja tietokonepohjaista informaatiopalvelua käsittelevä seminaari. Esitelmät ja puheenvuorot. Neuvostoliittoinstituutin julkaisusarja B 19. Helsinki 1978
39. Särkilähti, S.-L.: Tyyliintutkimuksen kvantitatiiviset menetit. Suomen sovelletun kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) julkaisuja 19. Turku 1977
40. Valette, R.M.: Modern language testing. Harcourt Brace Jovanovich. 1977. 2 p.